

**Lokalny Program Rewitalizacji Obszaru
Miasta Przedborza na lata 2005-2006
z projekcją na lata 2007-2013**

Spis treści

W S T Ę P	4
I. Obszar i czas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	6
II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza w mieście.....	6
1. Zagospodarowanie przestrzenne.....	6
1.1. Strefy ochrony konserwatorskiej.....	6
1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.....	9
1.3. Własność gruntów i budynków.....	14
1.4. Infrastruktura techniczna.....	14
2. Gospodarka.....	16
3. Sfera społeczna.....	18
3.1. Ludność stan i struktura według płci oraz wieku.....	18
3.2. Warunki życia mieszkańców	20
3.3. Rynek pracy.....	22
3.4. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia.....	23
3. Analiza SWOT dla miasta i gminy Przedbórz.....	24
III. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno - gospodarczego miasta.....	25
IV. Założenia Programu Rewitalizacji.....	26
4.1. Podokresy programowania.....	26
4.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru.....	27
4.3. Podział na projekty i zadania inwestycyjne.....	30
V. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	31
VI. Plan finansowy na lata 2005-2006.....	32
VII. System wdrażania.....	33
VIII. Sposób monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.....	35
8.1. System aktualizacji i oceny	36
8.2. Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	37
Tabl. 1. Ludność według płci i wieku	18
Tabl. 2. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci.....	20

Ratusz Miejski

Stare Miasto - Rynek

WSTĘP

Rewitalizacja definiowana jest jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych dzielnicach miast przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego, a także odbudowy więzi społecznych. Celem opracowania i wdrożenia programów rewitalizacji miast jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami obszarach miast. Realizacja programów rewitalizacji ma umożliwić w zdegradowanych dzielnicach tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej.

Lokalny Program Rewitalizacji jest kompleksowym dokumentem określającym sposoby przeciwdziałania degradacji niektórych obszarów miejskich oraz trwałej marginalizacji określonych grup społecznych. Ma na celu wyznaczyć długofalowe działania na przyszłość poprzez wskazanie zadań inwestycyjnych i skorelowanie ich z polityką regionalną oraz osadzenie w realiach finansowych.

Właściwie przygotowany Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem prognostycznym i jednocześnie narzędziem pomocniczym dla monitorowania wykonania określonej strategii gminy. Jest elastyczną procedurą działania, którą można modyfikować i ulepszać w czasie. Dokument określa diagnozę sytuacji w obszarze interwencji, wskaźniki oceny zadań inwestycyjnych, większość danych, wymaganych dla sporządzenia wniosku o dofinansowanie oraz studium wykonalności.

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w celu stworzenia możliwości ubiegania się o środki w ramach Priorytetu 3 ZPORR - Rozwój lokalny, działanie 3.3 - Rewitalizacja obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych, poddziałanie 3.3.2 – Rewitalizacja Obszarów Miejskich.

Realizacja programu rewitalizacji w zdegradowanych dzielnicach miasta ma umożliwić:

- tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym mających za zadanie podniesienie kwalifikacji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- poprawę estetyki przestrzeni miejskiej,
- porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zabudowanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- renowację zabudowy budynków, w tym: obiektów infrastruktury społecznej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym oraz ich adaptację na cele gospodarcze, społeczne i kulturalne,
- poprawę funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- przebudowę i remonty publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą.

W pracach nad Lokalnym Programem Rewitalizacji uczestniczył specjalnie powołany Zespół Zadaniowy do Spraw Rewitalizacji. Zespół ten będzie również uczestniczył w monitorowaniu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Przy opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Przedborza uwzględniono:

1. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Przedbórz,
2. Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Przedbórz,
3. Program Rozwoju Turystyki Miasta i Gminy Przedbórz.

I. Obszar i czas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest kompleksowa odnowa przestrzenna, gospodarcza, ekologiczna i społeczna wyznaczonych do rewitalizacji obszarów miasta obejmujących swym zasięgiem Park Miejski oraz teren Starego Miasta.

Lokalny Program Rewitalizacji określono na horyzont czasowy 2005 - 2006. Wpisuje się on w ramy czasowe Narodowego Planu Rozwoju 2005 - 2006. Ponieważ jest ściśle powiązany z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy pozwala w krótkoterminowej, dwuletniej prognozie stosunkowo precyzyjnie określić harmonogram realizacji zadań w nim ujętych, koszt ich realizacji oraz możliwość sfinansowania z funduszu strukturalnego EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) poprzez program ZPORR (Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego).

Zadania uwzględnione w programie, z powodu wymaganych nakładów oraz w kontekście możliwości finansowych miasta, a także ze względów technicznych, mają charakter zadań wieloletnich. Dlatego z racji ciągłości i kontynuacji procesów inwestycyjnych oraz z uwagi na konieczność zachowania pewnej logicznej i technicznej konsekwencji planowanych projektów i procesów decyzyjnych, wskazano również wstępną wizję zadań do realizacji, w kolejnym horyzoncie czasowym programowania Unii Europejskiej 2007 - 2013.

II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza w mieście¹

1. Zagospodarowanie przestrzenne

1.1. Strefy ochrony konserwatorskiej

Miasto Przedbórz usytuowane jest na mocno sfalowanym terenie, w otoczeniu lasów, nad rzeką Pilicą. Dzisiejszy układ urbanistyczny miasta jest pochodną miasta

¹ Część II opracowano na podstawie: Lokalnego Planu Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Przedbórz oraz danych Urzędu Statystycznego w Łodzi.

średniowiecznego. Składa się z dwóch odrębnych jednostek wykształconych po obu stronach rzeki. Część lewobrzeżna rozwinęła się na kanwie wczesnośredniowiecznej osady targowej, wzdłuż ulicy Częstochowskiej, część prawobrzeżna to miasto średniowieczne o typowym rozplanowaniu z okresu lokalizacji. Składało się ono z rynku, z którego trzech narożników wychodziły po dwie prostopadłe ulice. W narożniku południowo-wschodnim w widłach ulic Kościelnej i Stodolnej usytuowano Kościół parafialny. Z miasta rozchodziły się trzy trakty w kierunkach: północno-wschodnim, wschodnim i południowo-wschodnim. Po drugiej stronie rzeki oprócz folwarku wójtowskiego istniało zapewne niewielkie przedmieście w pobliżu przyczółka mostowego, z którego rozchodziły się drogi w kierunku Radomska, Gorzkowic i Piotrkowa. W ten sposób powstał charakterystyczny układ dróg, zbiegający się przy przejściu przez Pilicę. W latach 1820-1830 wzniesiono kilkanaście okazałych domów w rynku. Po 1835 r. przeprowadzono prace regulacyjne układu drogowego, które jednak nie poprawiły układu komunikacyjnego miasta, przekształciły jednak jego wewnętrzną strukturę. Najstarsza część wraz z rynkiem straciła rolę ośrodka miejskiego na rzecz nowego centrum, które wykształciło się przy skrzyżowaniu uregulowanych ulic. W miejscu tym w 1824 r. powstał ratusz. Trzeci rozbiór Polski, w wyniku którego wytyczono granicę pomiędzy Prusami i Galicją wzdłuż Pilicy podzielił organizm miejski na dwie części, odrywając od miasta lewobrzeżne tereny przedmieścia Widana i folwarku Wola Przedborska. Części te zaczęły rozwijać się administracyjnie i konkurować między sobą w zakresie handlu i usług.

Na przełomie XIX i XX w. nastąpiło ożywienie gospodarcze miasta spowodowane budową fabryki sukna i uruchomieniem kamieniołomu. W ślad za nimi powstawały następne fabryki: łyżek i pończoch oraz garbarnie i browar. Jednak oddalenie od linii kolejowych oraz rozwój innych miast takich jak Łódź, Kielce i Piotrków Trybunalski powodowały, że Przedbórz nie rozwijał się tak dynamicznie, jak to wcześniej przewidywano. Poważne zniszczenia w czasie II wojny światowej, głównie rynku i jego najbliższego otoczenia zmieniły zdecydowanie charakter miasta. Obecny wizerunek Przedborza kształtuje jego atrakcyjne położenie na terenie Przedborskiego Parku Krajobrazowego, otoczenie przyrodniczych obszarów

chronionych oraz liczne walory zabytkowej architektury czyniąc go ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym.

Ochrona krajobrazu oraz obiektów architektonicznych wytycza ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym miasta.

Najcenniejsze zespoły zabytkowej zabudowy mieszkalnej grupują się na nie zachowanej pierzei Rynku, ul. Pocztowej, Mostowej oraz Trytwa. Z pozostałej zabudowy o charakterze zabytkowym wymienić należy:

- Kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja z 1341 roku wielokrotnie przebudowywany wraz z towarzyszącymi XIX wiecznymi obiektami,
- Relikty zamku Kazimierza Wielkiego z XIV wieku,
- Klasycystyczny ratusz z 1824 roku,
- Karczmę i zajazd pocztowy z XVII wieku.

Dodatkowych walorów panoramie miasta nadaje Pilica wraz z zespołem zieleni parkowej nad jej brzegiem (Park Miejski przy ul. Trytwa oraz mniejszy park z licznymi krzewami ozdobnymi).

W procesie kształtowania polityki przestrzennej Przedborza uwzględniać należy elementy o znacznych wartościach kulturowych:

- układ przestrzenny i część zabudowy miasta,
- budynki świadczące o charakterze miasta,
- zespoły zieleni,
- obiekty przemysłowe,
- cmentarz,
- stanowiska archeologiczne.

Wytyczne konserwatorskie określają, że rejon Starego Miasta wymaga działań w zakresie rewitalizacji i restrukturyzacji zespołów starej zabudowy, budynki należy poddać pracom konserwatorskim. Zabiegów rewitalizacyjnych wymagają również miejskie zespoły zieleni parkowej.

Kościół Parafialny

1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Miasto Przedbórz pod względem geograficznym leży na Wyżynie Przedborskiej.

W skład wyżyny wchodzi następujące mezoregiony: Wzgórza Radomszczańskie, Wzgórza Opoczyńskie, Niecka Włoszczowska, Pasma Przedborsko – Małogoskie oraz Wzgórza Łopuszańskie (wg regionalizacji fizyczno – geograficznej J. Kondrackiego – „Geografia fizyczna Polski” PWN, Warszawa 1981).

Szate roślinną miasta i gminy stanowią kompleksy leśne, zbiorowiska naturalnej roślinności zielonej, łąki i pastwiska oraz zieleń miejska. Lasy i grunty leśne zajmują obszar 10478 ha, tj. około 55% ogólnej powierzchni miasta i gminy. Do najwartościowszych pod względem tych zasobów należy Przedborski Park Krajobrazowy.

Otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego to Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu o pow. 14490 ha. Teren Parku rozciąga się w dolinie Pilicy w okolicy Przedborza. Zadaniem Parku jest ochrona najcenniejszych elementów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych występujących na jego terenie. Na terenie Parku w miejscach, gdzie zachowały się unikatowe fragmenty krajobrazu i występuje obfitość gatunkowa flory i fauny, utworzono 5 rezerwatów przyrody:

- Bukowa Góra - o pow. 34,94 ha – stary las bukowy na wapiennym wzniesieniu,
- Murawy Dobromierskie - o pow. 36,28 ha – murawy kserotermiczne unikalne w Polsce środkowej,
- Piskorzaniec - utworzony w 1990 roku o pow. 409,19 ha – torfowiska niskie, przejściowe i wysokie z reliktową florą i fauną,
- Czarna Różga - o pow. 185,60 ha – mozaika naturalnych zespołów leśnych: olsów, łąk, grądów, boru jodłowego i sosnowego bagiennego z kilkunastoma okazami starych dębów i buków,
- Olesno - o pow. 31,43 ha – mozaika łąki jesionowo – olszowej, grądu niskiego i olsu,

Na terenie Przedborskiego Parku Krajobrazowego znajdują się 33 pomniki przyrody w postaci pojedynczych drzew lub ich skupisk oraz głaz narzutowy.

Bogactwo flory i fauny tego terenu stwarza dogodne warunki do rozwoju turystyki.

Podstawowe walory turystyczne obszaru stanowią:

- położenie geograficzne – w tym zwłaszcza komunikacyjne, jest walorem o znaczeniu krajowym, a także międzynarodowym i powinien stać się podstawą rozwoju turystyki tranzytowej, przy odpowiednim zagospodarowaniu,

- walory przyrodnicze związane są z dostępnymi dolinami rzek, urozmaiconą rzeźbą, mezozoicznego podłoża, głazów narzutowych, znacznym zalesieniem oraz różnorodnością krajobrazową. Najcenniejsze z przyrodniczego punktu widzenia obszary są objęte ochroną prawną (Przedborski Park Krajobrazowy, rezerваты i pomniki przyrody),
- walory antropogeniczne takie jak: barwna przeszłość historyczna i związane z nią obiekty kultury materialnej, zabytkowe układy urbanistyczne, obiekty sakralne i nekropolie, muzeum.

Obsługą ruchu turystycznego zajmują się następujące instytucje:

- Punkt Informacji Turystycznej,
- Ośrodek Wypoczynkowy TARAS,
- Schronisko Młodzieżowe,
- Ośrodek Edukacji Ekologicznej,
- Stowarzyszenie Agroturystyczne „Kraina Kugła”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Przedborskiego Parku Krajobrazowego i Rzeki Pilicy,
- Przedborski Park Krajobrazowy,
- Kwatery agroturystyczne w Przedborzu, Chałupach i Tarasie,
- Ośrodek Polskiego Związku Karate Tradycyjnego „DOJO- Stara Wieś” (w budowie).

Na terenie miasta i gminy wytyczono następujące trasy rowerowe:

- Przedbórz – Góry Mokre – Żeleźnica – Oleszno – Wólka – Przedbórz – około 56 km (kompleks leśny Czarna Różga, kościół parafialny w Żeleźnicy i Olesznie, rezerwat Oleszno, dwory w Pilczycy i Rudzie Pilczyckiej),
- Przedbórz – torfowisko Piskorzeniec – Józefów – Przedbórz – około 35 km (rezerwat Piskorzeniec, Góra Fajna Ryba 347 m n.p.m.),
- Przedbórz – Wymysłów – Rączki – Dobromierz – Góry Mokre – Przedbórz – około 26 km (ruiny dworu w Rączkach, aleja lipowa w Dobromierzu, rezerwat przyrody Bukowa Góra i Murawy Dobromierskie),

- Przedbórz – Wielgomłyny – Krzętów – Łapczyzna Wola – Stanowiska – Przedbórz – około 38 km (dwór w Sokolej Górze, klasztor Paulinów i kościół z XV wieku, ruiny zboru ariańskiego z XVII wieku w Łapczynej Woli, kościół w Stanowiskach z XIV wieku),
- Przedbórz – Bąkowa Góra – Majkowice – Przedbórz – 35 km (ruiny zamku, dwór i kościół w Bąkowej Górze, rezerwat „Las Jawora”, ruiny zamku z XVI wieku w Majkowicach),
- Przedbórz – Reczków – Skotniki – Diabla Góra – Przedbórz – około 45 (dworek i folwark w Reczkowie, kościół i dwór z XVI wieku w Skotnikach, rezerwat krajobrazowy „Diabla Góra”),
- Przedbórz – Strzelce Małe – Kraszewice – Góra Chełmo – Zagórze – Wielgomłyny – Przedbórz – około 29 km (rezerwat krajobrazowy „Chełmo” – ślady grodziska z IX wieku, klasztor i kościół w Wielgomłynach).

Atrakcję turystyczną stanowi trasa kajakowa o długości ok. 25 km (Maluszyn - Bobrowniki – Krzętów – Chałupy – Łączkowice – Przedbórz) z możliwością biwakowania na terenach przylegających do Pilicy.

Ponadto do dyspozycji turystów pozostają:

1. trasa samochodowa:

Przedbórz – Wojciechów – Piskorzaniec – Ruda Pilczycka – Lasocin – Oleszno – Kluczewsko – Stanowiska – Łapczyzna Wola – Dobromierz – Przedbórz około 75 km (ruiny XIX-wiecznego pałacu Niemojewskich w Lasocinie, wczesno –barokowy kościół w Lesznie, XIX-wieczna powozownia w Kluczewsku, ruiny zboru ariańskiego z XVII wieku w Łapczynej Woli).

2. ścieżka przyrodniczo – historyczna im. prof. dr hab. Jakuba Mowszowicza w Przedborzu.

Ścieżka składa się z 8 przystanków i liczy około 5 km.

Poszczególne przystanki to:

- Majowa Góra (233m n.p.m.),

- Pomnik Marszałka J. Piłsudskiego przy ul. Częstochowskiej,
- Zalew przy ulicy Turystycznej,
- Kapliczka pożegnalna z 1862 r. przy ulicy Częstochowskiej,
- Wydma nad zalewem,
- Dolina Pilicy i cmentarz żydowski,
- Park miejski przy ulicy Trytwa z pomnikiem Tadeusza Kościuszki,
- Oczyszczalnia ścieków.

3. znakowane szlaki turystyczne:

- Szlak rzeki Pilicy – znakowany kolorem niebieskim, Piotrków Trybunalski – Krzętów (długość 121 km),
- Szlak po Przedborskim Parku Krajobrazowym – znakowany kolorem zielonym, Rączki – Wojciechów (długość 23 km).

Przedbórz jest ośrodkiem usługowym dla obsługi ludności miasta i gminy oraz obsługi ruchu turystycznego. Posiada obiekty i instytucje zarówno w zakresie ochrony zdrowia, oświaty, kultury, jak i administracji, handlu i bankowości oraz bazę gastronomiczną i noclegową.

Na terenie miasta i gminy znajduje się jeden Urząd Pocztowy oraz Agencja Poczтовая mieszcząca się w Górach Mokrych, gdzie działa Centrum Komunikacji Społecznej.

Instytucjami świadczącymi szeroki zakres usług finansowych na terenie miasta i gminy są PKO BP SA. oraz Bank Spółdzielczy.

Bazę gastronomiczną tworzą: Restauracja „Parkowa”, Oberża, Drink Bar, Pub „Planeta”, Pub „Safari”, Pijalnie Piwa, Bar „Zacisze”, ZIN – BAR.

Baza noclegowa jest raczej skromna i obejmuje:

- Schronisko Młodzieżowe (45 miejsc),
- Ośrodek Wypoczynkowy TARAS (150 miejsc),
- Gospodarstwa agroturystyczne w Przedborzu, Chałupach i Tarasie (25 miejsc),
- Pokoje gościnne (14 miejsc).

1.3. Własność gruntów i budynków

Z ogólnej powierzchni miasta wynoszącej 613 ha 63,0% stanowi grunty będące własnością osób fizycznych, natomiast własnością Skarbu Państwa jest 105 ha, tj. 17,1% obszaru. Grunty będące własnością gminy oraz związków gminnych o powierzchni 102 ha stanowią 16,6% powierzchni miasta.

Na terenie miasta według danych NSP 2002 znajduje się 688 budynków, w których są mieszkania. Zdecydowana większość spośród nich (681) to budynki mieszkalne, 4 budynki mają charakter mieszkalno - inwentarski, a 3 budynki służą innym celom. Spośród ogółu budynków 91,4% to budynki będące własnością lub współwłasnością osób fizycznych. Własność wspólną stanowi 19 budynków, gmina jest właścicielem 18 budynków, a Skarb Państwa – 1. Spółdzielnia mieszkaniowa posiada 11 budynków położonych na terenie miasta. Właścicielami pojedynczych budynków są ponadto zakłady pracy oraz pozostałe podmioty. Większość budynków – 75,9% ogółu – to budynki jednomieszkaniowe, 13,4% stanowią budynki o dwóch mieszkaniach, a 3,5% trzy mieszkaniowe.

1.4. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzeniem ludności oraz podmiotów gospodarczych Przedborza w wodę oraz odprowadzaniem ścieków zajmuje się Zakład Usług Komunalnych w Przedborzu. Woda dostarczana jest ze studni głębinowych, która podlega okresowemu chlorowaniu - podchlorynem sodu, odczyn wody to pH 7,3.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta wynosi 7708 mb, długość przykanalików - 6198 mb, liczba przyłączy kanalizacyjnych - 257 szt.

Miasto posiada oczyszczalnię, która wykazuje pełną zdolność przerobową ścieków podłączonych do kanalizacji. Oczyszczalnia może przyjąć więcej ścieków pod warunkiem rozwiązania problemu z osadami. W przypadku rozbudowy sieci kanalizacyjnej w Przedborzu konieczne stanie się rozbudowanie lub wybudowanie nowej oczyszczalni ścieków.

Nośnikiem energii zużywanym przez społeczność miasta i gminy do celów grzewczych jest węgiel.

Mieszkańcy miasta i gminy zaopatrują się w węgiel w systemie indywidualnym. Podaż węgla zabezpiecza dotychczas wszystkie potrzeby społeczeństwa miasta.

W układzie drogowym miasta funkcjonuje 4 stopniowa hierarchia dróg: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. W granicach administracyjnych miasta i gminy długość dróg krajowych wynosi 6,9 km, wojewódzkich - 7,3 km, powiatowych - 90,1 km, gminnych - 64,1 km (41 ulic). Długość dróg gminnych na terenie miasta wynosi 7,6 km, w tym 4,3 km to drogi nieutwardzone.

Miasto i Gmina Przedbórz zasilana jest liniami średniego napięcia 15 kV przede wszystkim z dwóch Głównych Punktów Zasilania 110/15 kV:

- GPZ Przedbórz znajdującego się w Przedborzu przy ul. Cegielnianej,
- GPZ Szreniawa znajdującego się w Szreniawie gm. Fałków.

Teren miasta Przedborza zasilany jest liniami średniego napięcia: napowietrznymi o długości 4 km oraz kablowymi o długości 2,21 km.

Gmina Przedbórz zasilana jest 4 liniami napowietrznymi 15 kV o łącznej długości 103,43 km. Odbiorcy na terenie miasta Przedborza po stronie niskiego napięcia zasilani są z 20 stacji transformatorowych SN/nn eksploatowanych przez Rejon Energetyczny Radomsko – Posterunek Energetyczny Przedbórz, z czego 7 szt. stanowią stacje budynkowe /wnętrzowe/. Energia po stronie niskiego napięcia 0,4 kV do poszczególnych odbiorców dostarczana jest liniami napowietrznymi i kablowymi o długości: linie napowietrzne 7,92 km; linie kablowe 8,45 km.

Energia do poszczególnych budynków doprowadzana jest przyłączami napowietrznymi i kablowymi. Istniejąca sieć SN i n.n. w pełni pokrywa obecne zapotrzebowanie mocy na terenie miasta, z istniejącą rezerwą mocy w stacjach transformatorowych około 40 %. Plany rozwojowe Zakładu Energetycznego Łódź – Teren SA Rejon Energetyczny Radomsko, w przypadku zwiększonego zapotrzebowania na energię elektryczną, będą dotyczyć przede wszystkim

modernizacji istniejących już urządzeń i sieci, mających na celu poprawę jakości dostarczanej energii.

Eksploatacja sieci prowadzona jest zgodnie z obowiązującą instrukcją eksploatacji linii elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowych.

Odbiorem nieczystości stałych z terenu miasta, podobnie jak zaopatrzeniem w wodę oraz odprowadzaniem ścieków, zajmuje się Zakład Usług Komunalnych w Przedborzu.

Zakład świadczy swoje usługi na podstawie umów zawieranych z indywidualnymi gospodarstwami domowymi i firmami.

Nieczystości stałe gromadzone są w:

- pojemnikach 110 L; 120 L; 2,5m³
- kontenerach 7 m³

Segregacja odpadów w domach jednorodzinnych i domach wielorodzinnych do czterech rodzin odbywa się przez zastosowanie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów oraz system worków. Pozostałe skupiska miejskie (bloki i domy o dużej liczbie mieszkań) obsługiwane są poprzez duże zbiorniki do selektywnej zbiórki odpadów. W ten sposób posortowane surowce wtórne są dodatkowo sprawdzane na terenie Zakładu Usług Komunalnych i pakowane w duże kontenery, które są zabierane przez firmy zajmujące się obrotem surowcami wtórnymi.

Nieczystości stałe wywożone są specjalistycznymi samochodami na wysypisko na terenie gminy Masłowice, które znajduje się w Strzelcach Małych.

2. Gospodarka

Działalność produkcyjna większości podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie miasta nastawiona jest głównie na zaspokajanie potrzeb lokalnych.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w końcu 2004 r. wyniosła 531. W ostatnich latach obserwuje się istotny przyrost

liczby firm – w porównaniu z końcem 2000 r. ich liczba zwiększyła się o 72 firmy. Wśród zarejestrowanych firm zdecydowanie przeważają zakłady osób fizycznych stanowiąc 88,5% ogółu.

Wskaźnik koniunktury gospodarczej^{a/}

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2004
Liczba podmiotów			
zarejestrowanych	32	28	24
wyrejestrowanych	12	-	9
wskaźnik koniunktury	2,67	x	2,67

a/ Mierzony ilorazem firm zarejestrowanych do wyrejestrowanych.

Na przestrzeni lat 2000-2004 roczna liczba nowo powstających firm zmniejszyła się o 1/4. Warto jednak zwrócić uwagę, że wskaźnik koniunktury w obserwowanym okresie nie uległ zmianie, co należy ocenić pozytywnie, jako wyraz stabilności podmiotów.

Wśród ogółu firm zdecydowanie przeważają jednostki handlowe, które stanowią blisko połowę (48,4%), ponad 7% to jednostki budowlane. Spośród firm przemysłowych dominują produkujące drewno i wyroby z drewna, wyroby włókiennicze, odzieżowe oraz wytwarzające artykuły spożywcze.

Najwięksi pracodawcy na terenie gminy to:

- Nadleśnictwo Przedbórz - gospodarka leśna
- Urząd Miejski w Przedborzu - administracja samorządowa
- Zakład Usług Komunalnych - gospodarka komunalna
- Bank Spółdzielczy - usługi finansowe

Alternatywą dla rynku pracy dla miasta Przedborza jest tworzenie nowych miejsc pracy w usługach związanych z turystyką i rekreacją, jak również z produkcją zdrowej żywności.

3. Sfera społeczna

3.1. Ludność stan i struktura według płci oraz wieku

W końcu grudnia 2004. na terenie miasta zamieszkiwało 3835 osób, z tego 1883 mężczyzn i 1952 kobiety. Zgodnie z tendencją charakterystyczną dla całego regionu liczba ludności w Przedborzu powoli ale systematycznie spada. Analiza stanu i struktury ludności gminy przedstawiona poniżej dotyczy 2002r. i została oparta o informacje zebrane w trakcie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, które pozwoliły na opracowanie szczegółowych charakterystyk demograficznych i społecznych, które nie są możliwe do uzyskania dla innych lat.

Według danych spisowych ludność miasta Przedbórz wyniosła w maju 2002r. 3908 osób i stanowiła 49,9% ludności całej gminy i 3,3% ludności powiatu radomszczańskiego.

Wśród ogółu mieszkańców przeważają kobiety stanowiąc 51,3% ogółu mieszkańców. Na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet.

TABL. 1. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002 ^{a/}
OGÓŁEM	3823	3800	3908
W wieku:			
przedprodukcyjnym (0-17)	1083	937	1012
produkcyjnym (18-59/64)	2183	2286	2347
poprodukcyjnym (60/65 i więcej)	557	577	549
Mężczyźni	1826	1816	1902
w wieku:			
przedprodukcyjnym	537	471	516
produkcyjnym	1139	1196	1220
poprodukcyjnym	150	149	166
Kobiety	1997	1984	2006
w wieku:			
przedprodukcyjnym	546	466	496
produkcyjnym	1044	1090	1127
poprodukcyjnym	407	428	383

a/ Stan w maju.

TABL. 1. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002 ^{a/}
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada osób w wieku nieprodukcyjnym			
Ogółem	75	66	67
mężczyźni	60	52	56
kobiety	91	82	78

a/ Stan w maju.

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Łódzkiego 2002, 2003, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2002, 2003, Baza Danych Regionalnych GUS, „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych, Gmina Przedbórz”, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2003 oraz obliczenia własne.

Ludność miasta należy do relatywnie młodych, a proporcje pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) są korzystne. Osoby w wieku poniżej 18 roku życia stanowią ponad $\frac{1}{4}$ mieszkańców, (podczas gdy przeciętnie w województwie odsetek ten wynosi 21%). Odsetek osób w wieku produkcyjnym w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 60,1% mieszkańców miasta i jest to udział niższy zarówno od obserwowanego w skali powiatu jak i całego województwa.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższy niż w powiecie i wynosi 14,0%.

Poziom wykształcenia mieszkańców jest, generalnie rzecz biorąc, niższy niż przeciętnie w województwie. Odsetek osób z wykształceniem wyższym – według danych NSP – sięga tu 8,4% (podczas gdy przeciętnie w skali regionu – 9,2%).

Wykształceniem ponadpodstawowym legitymuje się 65,7% mieszkańców w wieku 13 lat i więcej przy przeciętnej dla województwa 62%.

TABL. 2. LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU
WYKSZTAŁCENIA I PŁCI
Stan w maju 2002 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższe	policealne	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone	nieustalone
OGÓŁEM									
RAZEM	3259	273	178	417	596	674	996	105	20
Mężczyźni	1567	103	45	124	374	438	428	43	12
Kobiety	1692	170	133	293	222	236	568	62	8
W ODSETKACH									
RAZEM.....	100,0	8,4	5,5	12,8	18,3	20,7	30,5	3,2	0,6
Mężczyźni	100,0	6,6	2,9	7,9	23,9	27,9	27,3	2,7	0,8
Kobiety	100,0	10,0	7,9	17,3	13,1	13,9	33,6	3,7	0,5

Źródło: Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych, Gmina Miejsko – Wiejska Przedbórz, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2003.

Łącznie wykształcenie wyższe i średnie posiada 45,0% ogółu mieszkańców miasta (w tej grupie wieku).

Poziom wykształcenia mieszkańców jest silnie zróżnicowany według płci. Odsetek osób z wykształceniem wyższym wśród mężczyzn sięga 6,6%, a wśród kobiet jest znacznie wyższy i wynosi 10,0%. Wśród ogółu posiadających wykształcenie wyższe i średnie łącznie proporcje według płci są następujące: mężczyźni 41,3%, kobiety 48,3%. Kobiety są więc zgodnie z tendencją charakterystyczną dla całego regionu na ogół lepiej wykształcone.

3.2. Warunki życia mieszkańców

Zasoby mieszkaniowe wynosiły w 2002 r. 1297 mieszkań o łącznej powierzchni 88,6 tys. m² i 4809 izbach.

W latach 1989-2002 odnotowano w mieście przyrost 109 mieszkań, 1098 izb oraz 25,8 tys.m² powierzchni użytkowej. Znaczny wzrost liczby izb i powierzchni użytkowej świadczy o dokonanej w tym okresie wymianie starej substancji

mieszkaniowej i oddawaniu do użytku mieszkań większych niż poprzednie oraz o rozbudowie mieszkań już istniejących.

Sytuację mieszkaniową i poziom warunków mieszkaniowych obrazują wskaźniki określające zaludnienie mieszkań oraz stopień wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne.

Wyposażenie mieszkań w okresie między spisami uległo znacznej poprawie. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 68,4 m², składa się ono przeciętnie z 3,71 izby. Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg wynosi 95,2%, ustęp – 84,7%. Łazienkę posiada 81,4% ogółu mieszkań, a 71,1% korzysta z bieżącej ciepłej wody. Są to jednak wskaźniki niższe niż przeciętnie na terenie miast w województwie.

Placówki służby zdrowia działające na terenie miasta Przedborza:

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przedborzu

Oddział dla Przewlekłe Chorych (posiadający 20 łóżek szpitalnych)

Oddziały Wyjazdowe Pogotowia Ratunkowego w Przedborzu

Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej „MEDICUS” w Przedborzu

Apteki : 1- ul.Trytwa 8 w Przedborzu

2- ul.Częstochowska 1 w Przedborzu.

Mieszkańcy gminy chcąc skorzystać z porad specjalistów muszą udać się do Radomska. Najbliższy szpital również znajduje się w Radomsku.

Poziom bezpieczeństwa mieszkańców miasta nie odbiega od obserwowanego w skali regionu. Nad bezpieczeństwem w mieście czuwają policjanci z Komisariatu Policji, który swoim zasięgiem działania obejmuje również gminy: Masłowie i Wielgomłyny. W 2003 r. na terenie miasta stwierdzono 39 kradzieży z włamaniem, 18 przypadków kradzieży mienia, 5 rozbojów oraz 11 przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Ponadto ujawniono 6 wypadków drogowych i 36 kolizji drogowych. Porównując przedstawione dane z 2002 r. stwierdzić można, że wzrosła liczba kradzieży z włamaniem oraz liczba wypadków drogowych. Wskaźnik wykrywalności ogólnej zmalał w tym okresie z 71,8% do 69,5%.

3.3. Rynek pracy

Główne źródło utrzymania dla mieszkańców stanowi praca, z której utrzymuje się 55,3% ludności, w tym 43,9% z pracy najemnej. Emerytury i renty łącznie stanowią źródło utrzymania dla 30,9% ogółu ludności.

Spośród ogółu pracujących (w firmach dużych i średnich) prawie $\frac{3}{4}$ skupia sektor publiczny, a niemal połowa z ogólnej liczby (611) osób, to pracujący w sektorze usług nierynkowych (placówki edukacyjne, ochrony zdrowia oraz jednostki administracji).

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w końcu 2004 r. wyniosła 618 i była wyższa niż rok wcześniej o 4,7%. W stosunku do lat wcześniejszych bezrobocie rejestrowane w mieście ma raczej tendencję stabilizacji. Warto jednak zwrócić uwagę, że wskaźnik bezrobocia, tj. udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym jest bardzo wysoki i wynosi ponad 26%. Dodatkowo połowa bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy dłużej niż rok, a więc takie których szanse na ponowną aktywizację zawodową są znikome. Ponad 95% ogółu nie posiada prawa do zasiłku.

Wyniki NSP 2002 dowodzą ponadto, że problem bezrobocia w mieście jest jeszcze poważniejszy niż wynika to z rejestru. Według deklaracji mieszkańców 635 osoby określiły się w 2002 r. jako bezrobotne. Jest to liczba znacznie wyższa niż w rejestrze urzędu pracy. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem średnim – 46,9% oraz zasadniczym zawodowym – 35,7%, a więc w większości z przygotowaniem zawodowym.

Stopa bezrobocia według NSP była bardzo wysoka i wyniosła 37,6%, przy średniej dla województwa 20,2%. Jest także zróżnicowana według płci. Wśród kobiet jest wyższa i wynosi 39,9%, a wśród mężczyzn 35,6%.

Ludność charakteryzuje się zbliżonym do przeciętnej w regionie współczynnikiem aktywności zawodowej – 54,8%. Jest on wyższy wśród mężczyzn i wynosi 58,8%.

Wskaźnik zatrudnienia wskazujący na rzeczywiste zaangażowanie ludności w procesie pracy wyniósł 34,0% i był znacznie niższy niż w skali województwa.

3.4. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki społecznej mającej na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych możliwości.

Realizując swoje zadania Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkołami, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku jak również Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Radomsku.

Z danych Urzędu Miejskiego w Przedborzu wynika, że z roku na rok wzrasta liczba rodzin objętych opieką. Dodatkowo wzrasta udział środków własnych gminy. Liczba rodzin objętych pomocą ze środków własnych wzrosła od 2000 roku ze 155 do 347 w roku 2002. Maleje natomiast ilość rodzin objętych pomocą z zadań zleconych z 599 w roku 2000 do 332 w roku 2002. Chociaż w dalszym ciągu środki na zadania zlecone są znacznie większe niż na zadania własne (jest to związane ze środkami przeznaczonymi na zasiłki, które są wypłacane z budżetu państwa), to jednoznacznie widać wzrost udziału samorządu w ogóle zadań z zakresu pomocy społecznej.

Samorządy mające bardzo trudną sytuację finansową, muszą we własnym budżecie znaleźć znacznie więcej środków na wsparcie osób korzystających z Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wśród rodzin objętych pomocą znaczny jest udział rodzin, w których występuje bezrobocie. Kształtuje się w omawianym okresie na poziomie powyżej 40%.

Zauważa się, że zdecydowaną większość osób zgłaszających się do ośrodka stanowią ludzie młodzi, rodziny niepełne, wielodzietne, z problemem alkoholowym. Ale coraz częściej zgłaszają się po pomoc osoby z rodzin „bez patologii”. Jest to spowodowane wysokim i długotrwałym bezrobociem.

Na lokalnym rynku pracy nie ma ofert pracy, przepisy dotyczące przyznawania prawa do zasiłku dla bezrobotnych są ciągle zaostżane, wzrasta więc liczba uprawnionych do korzystania z usług Ośrodka Pomocy Społecznej.

3. Analiza SWOT dla miasta i gminy Przedbórz

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Korzystny układ sieci infrastruktury transportowej Niewykorzystane zasoby siły roboczej Ciekawe obszary krajobrazowe Doświadczenie w zakresie agroturystyki Kalendarz tradycyjnych imprez kulturalno - turystycznych Organizacja przestrzeni turystyczno- rekreacyjnej (trasy, imprezy) Doświadczenia administracji samorządowej	Wysokie bezrobocie szczególnie wśród młodzieży Niskie dochody samorządu brak uzbrojonych terenów pod inwestycje gospodarcze słabe warunki glebowo - klimatyczne Brak współpracy międzynarodowej Niski poziom wykształcenia społeczności lokalnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wejście Polski w Obszar gospodarczy UE Dostęp do środków z funduszy strukturalnych Przewidywana koniunktura gospodarcza Polski Wzrastający popyt na usługi turystyczno- rekreacyjne wzrastający popyt na usługi geriatryczne Prognozowany wzrost zapotrzebowania na zdrową żywność Niewykorzystana infrastruktura opieki zdrowotnej Współpraca w zakresie rozwoju gospodarki turystyczno- rekreacyjnej z gminami powiatu piotrkowskiego i województwa Świętokrzyskiego Wzrost poziomu wykształcenia Budowa przestrzeni informatycznej Profesjonalna i efektywna promocja gminy w kraju i za granicą Bliskość unikalnego w skali kraju koryta górnej Pilicy Zabytkowy charakter Przedborza	Nieokreślony w długim horyzoncie czasowym systemu finansowania samorządów Załamanie się koniunktury gospodarczej w Polsce Niekorzystna zmiana polityki regionalnej UE Brak akceptacji społecznej dla koniecznych zmian restrukturyzacyjnych Niski poziom kształcenia Brak poczucie bezpieczeństwa Defekty ekologiczne (dzikie wysypiska, brak pełnego systemu kanalizacji, brak nawyków chronienia środowiska) Konkurencja w zakresie rozwoju gospodarki turystyczno- rekreacyjnej gmin województwa Świętokrzyskiego i powiatu piotrkowskiego Migracja osób operatywnych i wykształconych

III. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno - gospodarczego miasta

Wsparcie i dynamizacja programów rewitalizacji ma swoje umocowanie w dokumentach rządowych określających strategię rozwoju oraz politykę zagospodarowania przestrzennego. Jednym z celów Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego jest „tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską”.

Jednym z priorytetów polityki rozwoju regionalnego do 2006 roku jest wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i obszarów zagrożonych marginalizacją. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Przedborza zgodny jest z priorytetami i celami rozwojowymi zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego, tj. podniesienie atrakcyjności województwa w strukturze regionalnej Polski i Europy jako obszaru sprzyjającego zamieszkaniu ludzi i rozwojowi gospodarki oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu przy zachowaniu różnorodności poszczególnych obszarów oraz przekształcenia jego gospodarki z produkcyjnej na usługowo-produkcyjną.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Przedborza wpisuje się w cele sformułowane w Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego na lata 2001-2010, szczególnie w treść I-go celu strategicznego „Poprawa jakości życia w powiecie”. Zadania realizowane w tym zakresie dotyczą między innymi kreowania proekologicznego wizerunku powiatu poprzez dbałość o estetykę miejsc o znaczeniu historycznym, a także rozwój sektora turystyki w powiecie, zwiększenie ruchu turystycznego oraz poprawę oferty rekreacyjno-turystycznej dla mieszkańców.

Cel zadań zawartych w Programie Rewitalizacji jest zgodny z celami zapisanymi w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Przedbórz. W Planie zarysowano wizję Przedborza jako gminy atrakcyjnej zarówno dla turystów jak i dla inwestorów, gminy

o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych. Jednym ze sposobów poprawy sytuacji w tym zakresie wskazano rozwój turystyki, co wymaga podjęcia działań zwiększających estetykę miasta wraz ze stworzeniem odpowiedniej infrastruktury.

Rada Miasta i Gminy Przedbórz świadoma swojej roli, od lat uchwała instrumenty prawne i ekonomiczne, mające na celu pobudzenie aktywności gospodarczej mieszkańców. Do instrumentów tych zaliczyć należy uchwalenie przez Radę:

- Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Przedbórz w którym określono m.in. kierunki polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego, a także w dziedzinie kształtowania i ochrony środowiska,
- Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Przedbórz, zawierający zestaw zadań do realizacji w obecnym i przyszłym okresie programowania mających na celu poprawę warunków życia mieszkańców,
- Program Zagospodarowania Turystycznego Gminy Przedbórz, w którym założono rozwój szeroko pojętej infrastruktury turystycznej oraz poprawę estetyki miasta.

IV. Założenia Programu Rewitalizacji

4.1. Podokresy programowania

Horyzont czasowy Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Przedborza obejmuje lata 2005-2006, z projekcją przewidywanych projektów na lata 2007-2013. Cezury czasowe przyjęte w planie wynikają z przyjętych okresów programowania jakie obowiązują w Unii Europejskiej. W obecnym okresie programowania do 2006 r. przewidziano do realizacji jeden projekt. Ponadto w tym czasie podejmowane będą prace przygotowawcze mające na celu sprecyzowanie zakresu harmonogramu i sposobu realizacji projektów, których wdrażanie nastąpi w okresie 2007-2013. Dotyczyć to będzie m.in. przeprowadzenia prac studialnych i projektowych.

4.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

W celu opracowania programu rewitalizacji terenów miejskich Przedborza został powołany Zespół Zadaniowy do spraw Rewitalizacji. W spotkaniach roboczych tego zespołu uczestniczyli pracownicy merytorycznych wydziałów Urzędu Miejskiego, przedstawiciele instytucji kultury, organizacji pozarządowych w tym Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi oraz reprezentanci mieszkańców miasta.

Jednym z pierwszych zadań zespołu ds. rewitalizacji było wyznaczenie obszaru, który będzie objęty działaniami rewitalizacyjnymi. Określenie terenu szczególnie zagrożonego problemami z różnych sfer nastąpiło z uwzględnieniem wieloaspektowej analizy sytuacji w mieście, która została przedstawiona w części II tego opracowania. Przeprowadzono analizy w trzech podstawowych płaszczyznach problemowych – zagospodarowanie przestrzenne, gospodarka i sfera społeczna – starając się uwzględnić w nich wszystkie te czynniki, które wpływają na sytuację miasta i jego mieszkańców. Dokonując wyboru wzięto pod uwagę – zgodnie z wytycznymi zawartymi w Uzupełnieniu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – takie czynniki jak poziom:

- bezrobocie,
- ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- przestępczości,
- wykształcenia mieszkańców,
- przedsiębiorczości mieszkańców,
- degradacji technicznej infrastruktury i budynków,
- zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Wyznaczając terytorialny zasięg obszarów rewitalizowanych starano się objąć:

- teren historycznej zabudowy miejskiej, objęty ochroną konserwatorską,
- tereny o niedostatecznym wyposażeniu w sieć i urządzenia infrastruktury technicznej,

- tereny mieszkaniowe,
- teren centrum miasta o słabej dynamice rozwoju, stanowiący barierę w harmonijnym rozwoju całego miasta.

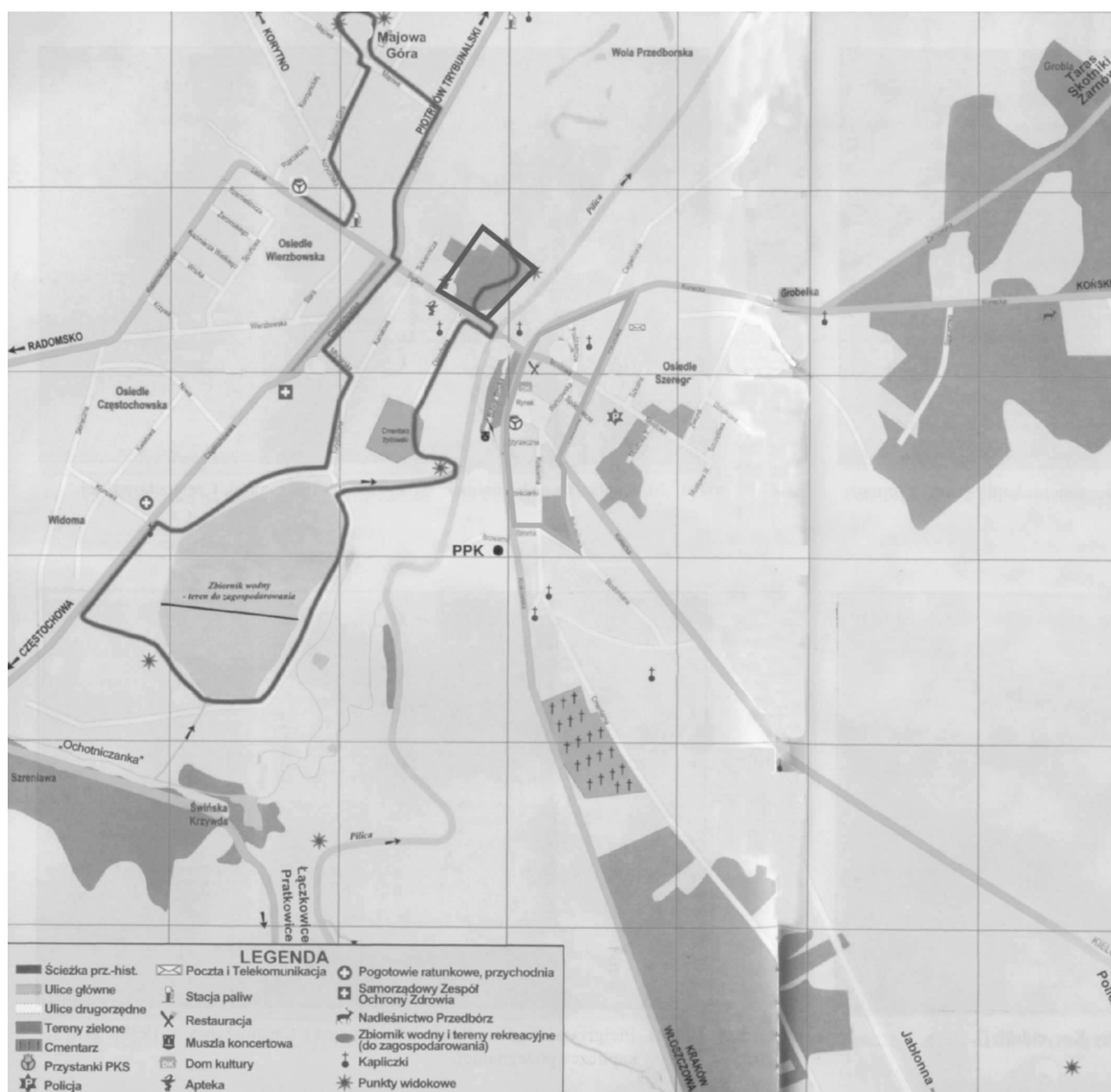
Wnioski z analizy sytuacji w mieście doprowadziły do ostatecznej konkluzji, że znaczna część obszaru miasta boryka się z problemami natury społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Wyznaczyć więc można wiele obszarów, które wymagałyby podjęcia aktywnych działań rewitalizacyjnych.

W toku dalszych prac zrezygnowano z koncepcji objęcia oddziaływaniem tak dużego obszaru Przedborza. Decyzja taka wynikała z przekonania, że podejmowanie rozmaitych działań, rozproszonych na terenie prawie całego miasta spowoduje w konsekwencji rozproszenie rezultatów. Uznano, że program rewitalizacji przyniesie bardziej kompleksowe efekty w sytuacji, kiedy działania zostaną skoncentrowane na mniejszym terenie. Przesłankami podjęcia decyzji o ograniczeniu obszaru do rewitalizacji były ponadto możliwości finansowe miasta oraz możliwości techniczne poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Na mapie nr 1 przedstawiono obszar miasta, który został przeznaczony do rewitalizacji w latach 2005-2006 oraz w latach 2007-2013. Dla projektu realizowanego w latach 2005-2006 jest to obszar o powierzchni 153 arów (teren Parku Miejskiego) położony w zachodniej części miasta przy ulicy Trytwa na lewym brzegu Pilicy.

Dla projektów planowanych do realizacji w latach 2007-2013 granice obszaru do rewitalizacji wyznaczają ulice: Pocztowa, Kielecka, Południowa, Stodolniana, Stroma, Krakowska i Konecka. W ramach tego obszaru rewitalizacji poddane zostaną również budynki zlokalizowane przy ulicach Kościelnej, Rynek, Podzamcze, Warszawskiej, Spółdzielczej i Mostowej. Obszar rewitalizowany obejmie powierzchnię 773 arów.

Obszary przeznaczone do rewitalizacji

- obszar przeznaczony do rewitalizacji w latach 2005-2006

- obszar przeznaczony do rewitalizacji w latach 2007-2013

Jedną z przesłanek przeznaczenia właśnie tych obszarów do rewitalizacji było skumulowanie w nich różnego rodzaju niekorzystnych zjawisk o charakterze społecznym i ekonomicznym, które powodują pogłębianie jego degradacji.

Obszar Parku Miejskiego – obiektu wpisanego do rejestru zabytków, winien stanowić ważny element przyrodniczy, krajobrazowy i historyczny w systemie urbanistycznym miasta. Aktualny stan zarówno drzewostanu jak i infrastruktury parku wpływa negatywnie na wizerunek miasta oraz jego ofertę turystyczną.

Na lata 2007-2013 planowana jest rewitalizacja terenów wchodzących w skład Starego Miasta, stanowiącego jeden z najciekawszych fragmentów Przedborza. Tutaj skupiają się pozostałości historycznego układu centrum miasta, najciekawsze kamieniczki oraz inne obiekty. Mimo dużego znaczenia dla historii miasta, wiele obiektów zlokalizowanych w tej części Przedborza znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Koniecznym jest więc przeprowadzenie działań ukierunkowanych na przywrócenie obiektom przeznaczonych do rewitalizacji ich pierwotnego „blasku”.

Podsumowując, należy stwierdzić, że wyznaczone obszary charakteryzują się wysokim stopniem zdegradowania, zarówno pod względem przestrzennym, ekonomicznym, jak i społecznym. Brak rozwiązania tych zagadnień grozi pogłębieniem się degradacji i objęciem negatywnymi zjawiskami kolejnych obszarów.

Konieczne jest więc podjęcie działań rewitalizacyjnych, które pomogłyby w przezwyciężeniu problemów dotyczących tych części miasta.

4.3. Podział na projekty i zadania inwestycyjne

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Przedborza w latach 2005-2006 realizowany będzie projekt rewitalizacji Parku Miejskiego. Projekt zakłada przeprowadzenie prac renowacyjno-konserwatorskich, a prace obejmować będą przeprowadzenie nasadzeń uzupełniających istniejące układy i odtwarzających historyczne kompozycje roślinne, modernizację alejek parkowych, w tym częściową zmianę ciągów komunikacyjnych, wymianę nawierzchni i założenie krawężników oraz oświetlenie parku i wyposażenie w ławki i kosze na śmieci. Projekt obejmuje ponadto remont usytuowanego na terenie parku pomnika Tadeusza Kościuszki wraz z uporządkowaniem przyległego terenu i zainstalowanie słupków z łańcuchami wokół pomnika. Park, który powstał na początku XX w. jest wpisany do rejestru zabytków decyzją nr Kl 4A-2/367/57 z grudnia 1957 r. i aktualnie jest w bardzo złym stanie technicznym. W ciągu ostatnich lat uległ znacznej dewastacji, jest nieoświetlony, zniszczona jest nawierzchnia poszczególnych alejek, stopniowej degradacji ulegają rosnące tu drzewa i krzewy, zatracony został historyczny układ rosnących w nim roślin. Należy więc podjąć działania zmierzające do przywrócenia parkowi jego

historycznego wyglądu, a społeczeństwu miasta i turystom – cennego obiektu dziedzictwa kulturowego.

Jako kierunkowy projekt do realizacji w latach 2007-2013 przyjmuje się rewitalizację obszaru Starego Miasta w granicach określonych ulicami: Pocztową, Kielecką, Południową, Stodolnianą, Stromą, Krakowską i Konecką.

Planowane działania na obszarach rewitalizowanych

Lp.	Nazwa projektu	Termin realizacji projektu	
		rozpoczęcie	zakończenie
Lata 2005-2006			
1	Rewitalizacja Parku Miejskiego	2005	2006
Lata 2007-2013			
2	Rewitalizacja Starego Miasta	2007	2013

V. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Lokalnego Programu Rewitalizacji

W celu rzetelnej oceny wpływu realizacji określonego projektu inwestycyjnego na zmianę wybranego zestawu wskaźników należy porównać stan sprzed inwestycji ze stanem po inwestycji stosując odpowiednie metody statystyczne w celu zbadania czy zmiany mają charakter istotny.

Do oceny realizacji projektów przyjmuje się dwa rodzaje wskaźników:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu.

Wskaźniki produktu i rezultatu są wskaźnikami określonymi przez dyrektywy zawarte w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego. Dla

projektu zawartego w Lokalnym Programie Rewitalizacyjnym Miasta Przedbórz na lata 2005-2006 przyjęte zostaną następujące wskaźniki:

1. Wskaźniki produktu

- powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miasta poddanych rehabilitacji,
- powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej,
- powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę,
- liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne,
- powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne,
- powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym.

2. Wskaźniki rezultatu

- liczba nowych ofert programowych z zakresu kultury i turystyki,
- liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami,
- liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych,
- liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej.

VI. Plan finansowy na lata 2005-2006

Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Przedbórz obejmuje jeden projekt, który będzie wdrażany w latach 2005-2006. Ze względu na możliwość zmian wysokości przewidywanych nakładów związanych z projektami, które będą realizowane w kolejnym okresie programowania Unii Europejskiej, tj. w latach 2007-2013, nie zostały one ujęte w planie finansowym.

Nazwa projektu	Lata	Środki ogółem	Środki publiczne		Środki prywatne
			wspólnotowe (EFRR)	krajowe (budżet miasta)	
		w tys. złotych			
Rewitalizacja Parku Miejskiego	Ogółem z tego:	225,0	168,8	56,2	-
	2005	133,0	99,8	33,2	-
	2006	92,0	69,0	23,0	-
Razem	Ogółem z tego:	225,0	168,8	56,2	-
	2005	133,0	99,8	33,2	-
	2006	92,0	69,0	23,0	-

VII. System wdrażania

Jednym z ważnych elementów decydujących o skuteczności realizacji założeń i celów każdego dokumentu planistycznego jest skuteczny i przemyślany system jego wdrażania.

Proces wdrażania omawianego programu będzie koordynowany przez Referat Inwestycji, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Przedborzu.

Jak już wcześniej wspomniano, w ramach Urzędu Miejskiego w Przedborzu został powołany Zespół Zadaniowy do spraw Rewitalizacji. Brał on aktywny udział w opracowywaniu założeń Programu i pełni funkcję ciała doradczego dla Burmistrza Miasta i Gminy Przedbórz.

Główną rolę w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego, zgodnego z formatem wniosku do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR oraz

odpowiedzialność za pełen nadzór nad realizacją zadań znajduje się w gestii pracowników Urzędu Miejskiego.

Pracownicy Urzędu Miasta będą odpowiedzialni m.in. za:

- przygotowanie dokumentacji technicznej (nadzór nad pracami projektantów i innych zewnętrznych ekspertów), studiów wykonalności zgodnych z wytycznymi Ministerstwa Gospodarki i Pracy oraz wszystkich innych załączników niezbędnych do realizacji projektu,
- nadzór techniczny i merytoryczny nad realizacją projektu,
- współpracę z samorządem powiatowym i regionalnym,
- współpracę z Instytucją Zarządzającą ZPORR (Ministerstwo Gospodarki i Pracy) oraz Instytucją Pośredniczącą (Urząd Wojewódzki) w zakresie wdrażanych projektów,
- przygotowanie odpowiedniej dokumentacji niezbędnej w razie przeprowadzenia kontroli realizacji projektu przez instytucje uprawnione (m.in. Instytucję Pośredniczącą, Urząd Kontroli Skarbowej, uprawnione organy Komisji Europejskiej),
- nadzór nad właściwym wdrażaniem programu rewitalizacji (monitoring),
- przygotowanie i wykonanie przetargów,
- zgodną z wymogami funduszy strukturalnych archiwizacją dokumentacji,
- opracowanie zgodne z zapisami umów finansowania projektów okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringowych z realizacji projektu,
- zapewnienie odpowiedniej promocji projektu.

Nadzór nad całością realizowanego projektu sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy, natomiast nadzór nad kwestiami finansowymi Skarbnik Miasta i Gminy.

VIII. Sposób monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitorowanie będzie polegało na systematycznym zbieraniu, raportowaniu i interpretacji danych opisujących postęp i efekty realizowanego projektu. Będzie ono również obejmowało roczne i końcowe sprawozdania z realizacji projektu i przedkładanie ich Instytucji Pośredniczącej (Urzędowi Wojewódzkiemu). W zależności od charakteru dostarczanych danych przeprowadzany będzie monitoring rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarczać będzie informacji o postępie we wdrażaniu programu rewitalizacji, co umożliwi ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych z ZPORR. Dane na podstawie których można wnioskować o efektach realizowanych zadań, podzielone zostały, zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej na dwie kategorie: wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu.

Wskaźniki produktu mierzone będą raz na kwartał, wskaźniki rezultatu co 6 miesięcy lub po zakończeniu projektu. Okresem bazowym, w stosunku do którego porównywane będą zmiany wskaźników będzie rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie programu.

Monitoring finansowy dostarczać będzie informacji o finansowych aspektach programu, co będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Będzie się odbywał w oparciu o sprawozdania okresowe, roczne oraz końcowe. Sprawozdania te będą obejmowały dane o wydatkach poniesionych w okresie objętym sprawozdaniem, wydatków poniesionych od początku realizacji zadania i stopniu realizacji zadania.

Beneficjent będzie składał raz na kwartał lub częściej (na żądanie) sprawozdanie z realizacji projektu w terminie 10 dni kalendarzowych po zakończeniu okresu sprawozdawczego Instytucji Wdrażającej (Urząd Marszałkowski), która w ciągu 5 dni kalendarzowych dokona weryfikacji sprawozdania. W przypadku konieczności dokonania korekty Beneficjent złoży skorygowane sprawozdanie w ciągu kolejnych 5 dni kalendarzowych. Podobna procedura obowiązuje przy sprawozdaniach rocznych, które beneficjent będzie składał w ciągu 25 dni kalendarzowych kolejnego roku oraz

sprawozdaniu końcowym z realizacji projektu składanym najpóźniej do 25 dnia kalendarzowego od daty zakończenia przedsięwzięcia.

8.1. System aktualizacji i oceny

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszaru Miasta Przedborza będzie dokonana przez Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi, która opracowała program rewitalizacji. Dokument zostanie zaktualizowany w drugiej połowie 2006 r. w uzgodnieniu z Zespołem Zadaniowym do spraw Rewitalizacji, w celu przygotowania się do następnego okresu programowania Unii Europejskiej.

Podmiotem oceniającym sposób realizacji Programu będzie Rada Miasta Przedborza.

Dla oceny programu zawierającego projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej różnią się następujące typy ocen:

- ex-ante (przed realizacją programu),
- mid-term (w połowie okresu realizacji), w odniesieniu do Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2004-2006 nie przewiduje się oceny w połowie okresu realizacji, gdyż zakończenie projektu zaplanowano na rok 2006.

Ocena ta zostanie sporządzona w przypadku zaistnienia takiego obowiązku:

- ex-post (na zakończenie programu),
- on-going (bieżąca), ocenie tej podlegać będzie projekt w trakcie realizacji, w układzie raportów kwartalnych,

Przyjmuje się, że ocena ex-ante została dokonana przez Zespół do spraw Rewitalizacji w formie zdiagnozowania sytuacji w mieście i zidentyfikowania potrzeb.

8.2. Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji

Promocję działań realizowanych w ramach Programu będzie prowadzić Urząd Miasta i Gminy Przedbórz, zgodnie z dyrektywą Komisji Europejskiej Nr 1159/2000 z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie „Zasad informowania i promocji projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych”. Wszystkie materiały informacyjne i promocyjne będą wskazywały, jakie są główne cele przekazywania środków pochodzących z Unii Europejskiej. Na wszystkich materiałach i dokumentach związanych z realizacją projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, które uzyskają wsparcie z funduszu EFRF umieszczone zostanie logo Unii Europejskiej oraz logo ZPORR.

Do realizacji celów promocyjnych będą służyć następujące działania:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Przedbórz informacji na temat Programu Rewitalizacji,
- współpraca z mediami (prasa, lokalne radio, telewizja) – upowszechnienie informacji o Programie będzie się odbywać poprzez organizowanie konferencji prasowych, umieszczanie informacji w prasie itp.,
- tablice informacyjne informujące o finansowaniu projektu ze środków Unii Europejskiej umieszczone w miejscu prowadzenia inwestycji infrastrukturalnej,
- publikacje związane z realizacją Programu.